

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2008. gada 22. maijā*

Lieta C-439/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Oberlandesgericht Dresden* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 17. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 24. oktobrī, tiesvedībā par enerģijas pārvaldi

citiworks AG

piedaloties

Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde,

Flughafen Leipzig/Halle GmbH,

Bundesnetzagentur.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], J. Klučka [*J. Klučka*], P. Linda [*P. Lindh*] (referente) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs J. Svēdenbrogs [*J. Swedenborg*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 20. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *citiworks AG* vārdā — K. Helmiks [*C. Haellmigk*], *Rechtsanwalt*,

— *Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde* vārdā — R. Hubers [*R. Huber*], pārstāvis,

— *Flughafen Leipzig/Halle GmbH* vārdā — R. Vāgners [*R. Wagner*] un J. Kloss [*J. Kloos*], *Rechtsanwälte*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], un J. Mellers [*J. Möller*] pārstāvji,

— Polijas valdības vārdā — E. Osņecka-Tamecka [*E. Ośniecka Tamecka*], pārstāve,

— Apvienotās Karalistes vārdā — V. Džeksone [*V. Jackson*], pārstāve, kurai palīdz
A. Henšovs [*A. Henshaw*], *barrister*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — B. Šima [*B. Schima*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2007. gada 13. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 20. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvā 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV L 176, 37. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar *citiworks AG* (turpmāk tekstā — “*citiworks*”) celtu prasību pret lēmumu, ar kuru *Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde* (Saksijas federālās zemes Ekonomikas un darba lietu ministrija kā kompetentā regulējošā iestāde federālās zemes līmenī, turpmāk

tekstā — “regulators”) kā “objekta tīklu” 2005. gada 7. jūlija Likuma par elektroenerģijas un gāzes piegādi, saukta “Energosaimniecības likuma” (*Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz)*), *BGBl.* 2005 I, 1970. lpp., turpmāk tekstā — “*EnWG*”], 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkta izpratnē ir klasificējusi *Flughafen Leipzig/Halle GmbH* (turpmāk tekstā — “*FLH*”) pārvaldītu enerģijas apgādes tīklu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

3   Saskaņā ar Direktīvas 2003/54 1. pantu:

“Ar šo direktīvu nosaka kopīgus noteikumus elektroenerģijas ražošanai, pārvadei, sadalei un piegādei. Ar to nosaka normas, kas attiecas uz elektroenerģijas nozares organizāciju un darbību, pieeju tirgum, kritērijiem un procedūrām, kuras piemēro konkursiem un atļauju piešķiršanai, kā arī uz sistēmu ekspluatāciju.”

4   Direktīvas 2003/54 ceturrtā, piektā, sestā, septītā un divdesmit sestā apsvēruma redakcija ir šāda:

“(4) Līgumā garantētās brīvības Eiropas iedzīvotājiem — brīva preču aprīte, pakalpojumu sniegšanas brīvība un brīvība veikt uzņēmējdarbību — ir iespējamās vienīgi

pilnībā atvērta tirgū, kas visiem patērētājiem ļauj brīvi izvēlēties piegādātājus un visiem piegādātājiem ļauj brīvi veikt piegādes patērētājiem.

- (5) Galvenie šķēršļi pilnībā funkcionējoša un konkurētspējīga iekšējā tirgus izveidei, cita starpā, ir saistīti ar pieeju tīklam, tarifkāciju un dažādām tirgus atvērības pakāpēm dalībvalstu starpā.

- (6) Lai darbotos konkurence, pieeja tīklam nedrīkst būt diskriminējoša, tai jābūt pārredzamai un cenām jābūt taisnīgi noteiktām.

- (7) Lai pabeigtu elektroenerģijas iekšējā tirgus veidošanu, sevišķi svarīga ir nediskriminējoša pieeja pārvades tīkla vai sadales sistēmu operatoriem. Pārvades vai sadales sistēmu operatoru var veidot viens vai vairāki uzņēmumi.

[..]

- (26) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību ievērošana ir šīs direktīvas pamatprasība, un šajā direktīvā ir svarīgi precizēt kopīgos minimālos standartus, kurus ievēro visas dalībvalstis un kuros ņemti vērā patērētāju aizsardzības mērķi, piegāžu drošība, vides aizsardzība un līdzvērtīga konkurence visās dalībvalstīs.

Svarīgi, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības varētu interpretēt katrā valstī, ņemot vērā apstākļus valstī un ievērojot Kopienas tiesību aktus.”

5 Direktīvas 2003/54 2. pantā ar nosaukumu “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[..]

- 3) “pārvade” ir elektroenerģijas transportēšana apvienotajā ļoti augsta sprieguma un augsta sprieguma pārvades tīklā, lai to piegādātu gala patērētājiem vai izplatītājiem, bet neietverot piegādi;

- 4) “pārvades sistēmas operators” ir fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par pārvades sistēmas darbību, uzturēšanas nodrošināšanu un vajadzības gadījumā attīstību noteiktā teritorijā, un attiecīgā gadījumā — par tās savstarpēju savienošanos ar citām sistēmām un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām prasībām attiecībā uz elektroenerģijas pārvadi;

- 5) “sadale” ir elektroenerģijas transportēšana augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma sadales sistēmās, lai to piegādātu patērētājiem, bet neietverot piegādi;

- 6) “sadales sistēmas operators” ir fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par sadales sistēmas darbību, uzturēšanas nodrošināšanu un vajadzības gadījumā attīstību noteiktā teritorijā, un attiecīgā gadījumā — par tās savstarpēju savienošānu ar citām sistēmām un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst pamatotām prasībām attiecībā uz elektroenerģijas sadali;

- 7) “patērētāji” ir elektrības vairumtirgotāji un gala patērētāji;

- 8) “vairumtirgotāji” ir visas fiziskas vai juridiskas personas, kas pērk elektroenerģiju tālākas pārdošanas nolūkā tās tīklu sistēmas iekšpusē vai ārpusē, kurā tās pastāvīgi darbojas;

- 9) “gala patērētāji” ir patērētāji, kas pērk elektroenerģiju pašu patēriņam;

[..]

19) “piegāde” ir elektroenerģijas pārdošana patērētājiem, tostarp tālāka pārdošana;

[..]

26) “maza, izolēta sistēma” ir jebkura sistēma, kuras patēriņš 1996. gadā bija mazāks par 3 000 GWh un kurā mazāk nekā 5 % gada patēriņa iegūst no starpsavienojuma ar citām sistēmām;

27) “izolēta mikrosistēma” ir sistēma, kuras patēriņš 1996. gadā bija mazāks par 500 GWh un kurai nav savienojumu ar citām sistēmām;

[..].”

6 Direktīvas 2003/54 3. panta 8. punktā ar nosaukumu “Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un patērētāju aizsardzība” ir noteikts:

“Dalībvalstis var nepiemērot 6., 7., 20. un 22. panta noteikumus, ciktāl to piemērošana būtu šķērslis elektroenerģijas uzņēmumiem uzlikto saistību izpildei juridiski vai faktiski vispārējās ekonomiskās interesēs un ciktāl tas neietekmētu tirdzniecības attīstību tādā mērā, ka ir pretrunā Kopienas interesēm. Kopienas interesēs, cita

starpā, ir konkurence attiecībā uz tiesīgiem patērētājiem saskaņā ar šo direktīvu un Līguma 86. pantu.”

7 Minētās direktīvas 20. panta ar nosaukumu “Trešo personu pieeja” redakcija ir šāda:

“1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod pieeju pārvades un sadales sistēmām, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem tiesīgiem patērētājiem un piemēro objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina to, ka šos tarifus vai metodiku, ko izmanto tarifu aprēķināšanā, pirms to stāšanās spēkā apstiprina saskaņā ar 23. panta noteikumiem, un ka šie tarifi un metodika, ja apstiprina vienīgi metodiku, tiek publicēti pirms to stāšanās spēkā.

2. Attiecīgais pārvades vai sadales sistēmas operators var atteikt pieeju, ja tam nav vajadzīgās jaudas. Šāds atteikums attiecīgi jāpamato, jo īpaši, ņemot vērā 3. pantu. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā un tad, ja pieeju atsaka, nodrošina to, ka pārvades vai sadales sistēmas operators sniedz attiecīgu informāciju par pasākumiem, kas būtu vajadzīgi tīkla pastiprināšanai. Personai, kam šādu informāciju pieprasa, var likt maksāt saprātīgu samaksu, kas atspoguļo šādas informācijas sniegšanas izmaksas.”

8 Tās pašas direktīvas 26. pantā ar nosaukumu “Atkāpes” ir paredzēts:

„1. Tās dalībvalstis, kas var pierādīt, ka pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā ir būtiskas problēmas tajās esošo mazo, izolēto sistēmu darbībā, var lūgt atkāpes no attiecīgajiem

IV, V, VI, VII nodaļas noteikumiem, kā arī III nodaļas noteikumiem attiecībā uz izolētām mikrosistēmām, ciktāl tas attiecas uz esošo jaudu renovāciju, modernizāciju un paplašināšanu, kuras tām var piešķirt Komisija. Ievērojot konfidencialitāti, tā informē dalībvalstis par minētajiem lūgumiem pirms lēmuma pieņemšanas. Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. [..]

[..]”

Valsts tiesiskais regulējums

⁹ *EnWG* tika pieņemts, lai transponētu Direktīvu 2003/54.

¹⁰ Šī likuma 3. panta 16. un 17. punktā enerģijasapgādes tīkli ir definēti kā “elektroenerģijas vai gāzes piegādes sistēma, kas norit vienā vai vairākos sprieguma līmeņos vai spiediena pakāpēs”, un vispārēja piegādes sistēma savukārt ir definēta kā “enerģijasapgādes sistēma, kuras funkcija ir sadalīt enerģiju trešām personām un kas, ņemot vērā tās apjomu, jau no paša sākuma nav paredzēta, lai sniegtu piegādi vienīgi zināmiem, sistēmas projektēšanas laikā jau pastāvošiem vai identificējamiem galapatērētājiem, bet kas principā ir domāta piegādei visiem galapatērētājiem”.

11 Tā paša likuma 3. panta 18. punktā energosistēmas piegādes tīkla operators ir definēts kā jebkura fiziska vai juridiska persona, kas ekspluatē energopiegādes tīklu.

12 *EnWG* trešajā daļā savukārt ir ietverti 20. un 21. pants. Minētā 20. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka energopiegādes tīkla operatori "ir jānodrošina pieeja ikvienam saskaņā ar objektīvi pamatotiem kritērijiem un bez diskriminācijas; tiem tāpat internetā ir jāpublicē nosacījumi pieejai tīklam, ieskaitot līgumu paraugus un maksu par pieeju".

13 *EnWG* 21. panta 1. punktā ir noteikts:

"Sistēmas pieejas nosacījumiem un maksai ir jābūt atbilstoši, nediskriminējoši, pārskatāmai un tikpat labvēlīgai kā nosacījumiem un maksai, ko salīdzināmos gadījumos energopiegādes sistēmas operators saistībā ar pakalpojumu sniegšanu praksē vai aprēķinot izmaksas piemēro un pieprasa savam uzņēmumam vai ar to saistītiem uzņēmumiem, vai partneruzņēmumiem."

14 *EnWG* 110. panta 1. punktā nosacījumi objektu tīkla statusa saņemšanai un šī statusa juridiskās sekas ir noteikti šādi:

"Šī likuma otro un trešo daļu, kā arī 4., 52. un 92. pantu nepiemēro tādu energopiegādes sistēmu ekspluatācijai, kas

- 1) atrodas ģeogrāfiski saistītā ekspluatācijas zonā un kas pārsvarā kalpo, lai piegādātu vajadzīgo enerģiju pašam uzņēmumam vai ar to saistītiem uzņēmumiem šī likuma 3. panta 38. punkta izpratnē;

- 2) atrodas ģeogrāfiski saistītā privātā zonā un kas nodrošina sistēmas operatora vai viņa pilnvarotā pārstāvja darbību pārsvarā vispārējiem komerciāliem mērķiem,
  - a) kas pārsniedz vienkāršu nomas vai iznomāšanas pasākumus un

  - b) kas šī teikuma ievaddaļā minēto noteikumu piemērošanas gadījumā tiktu nepamatoti traucēta,

vai

- 3) atrodas cieši ģeogrāfiski saistītā zonā un kalpo pārsvarā pašapgādes mērķiem,

ar noteikumu, ka energopiegādes sistēma netiek izmantota, lai sniegtu vispārēju piegādi šī likuma 3. panta 17. punkta izpratnē, un ka objektu tīkla operatora vai viņa pilnvarotā pārstāvja rīcībā ir personāla, tehniskie un saimnieciskie resursi, lai nodrošinātu sistēmas ilgtermiņa ekspluatāciju saskaņā ar šī likuma noteikumiem.”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 15 *Citiworks* ir saskaņā ar Vācijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas nodarbojas ar energoapgādi. Kopš 2004. gada tā piegādā elektroenerģiju *DFS Deutsche Flugsicherung GmbH* antenai, kas atrodas Leipcigas/Halles lidostas teritorijā. Šī pēdējā minētā sabiedrība 100 % pieder federālajai zemei un tā ir atbildīga par gaisa satiksmes kontroli Vācijā.
- 16 *FLH* ir sabiedrība, kas izmanto Leipcigas/Halles lidostu. Šajā sakarā tā pārvalda energoapgādes tīklu, no kura tā apmierina pati ar elektroenerģiju saistītās savas vajadzības, kā arī to 93 citu uzņēmumu vajadzības, kas atrodas lidostas teritorijā (turpmāk tekstā — “attiecīgais tīkls”). 2004. gada laikā ar šī tīkla palīdzību kopumā tika piegādāti apmēram 22 200 MWh, no kuriem 85,4 % patērēja pati *FLH*.
- 17 *FLH* lūdza, lai attiecīgais tīkls tiktu atzīts par objektu tīklu *EnWG* 110. panta izpratnē. Šī lūguma sakarā aizsāktās procedūras ietvaros regulators 2006. gada 20. janvārī aicināja *citiworks* iestāties lietā.
- 18 Ar 2006. gada 12. jūlija lēmumu regulators apmierināja *FLH* lūgumu. *Citiworks* pret šo lēmumu cēla prasību *Oberlandesgericht Dresden* [Drēsdenes federālās zemes Augstākajā tiesā].
- 19 Šajā tiesā *citiworks* uzsvēra, ka *EnWG* 110. pants nav saderīgs ar Direktīvas 2003/54 20. pantu.

- 20 Šajos apstākļos *Oberlandesgericht Dresden* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [*EnWG*] 110. panta 1. punkts ir saderīgs ar [...] Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktu, ja, pastāvot *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, vispārējie noteikumi par pieeju tīklam (*EnWG* 20.–28.a pants) tā sauktajiem “ekspluatācijas tīkliem” nav piemērojami pat tad, ja līdz ar šādu pieeju tīklam nerastos pārmērīgi apgrūtinājumi?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 21 Vispirms ir jāatgādina, ka, lai gan prejudiciālās tiesvedības ietvaros Tiesas kompetencē nav lemt par valsts tiesību pasākuma saderīgumu ar Kopienu tiesībām, tā tomēr var sniegt Kopienu tiesību interpretācijas elementus, kas ļautu iesniedzējtiesai atrisināt tajā ierosināto lietu (skat. 2000. gada 21. septembra spriedumu lietā *C-124/99 Borawitz, Recueil*, I-7293. lpp., 17. punkts; 2006. gada 8. jūnija spriedumu lietā *WWF Italia u.c. C-60/05, Krājums*, I-5083. lpp., 18. punkts, un 2008. gada 24. janvāra spriedumu lietā *C-257/06 Roby Profumi, Krājums*, I-189. lpp., 11. punkts).
- 22 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to nepieļauj tādu normu, kā *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts, saskaņā ar kuru noteiktiem energoapgādes tīklu operatoriem nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju šiem tīkliem tādēļ, ka šie

tiklī atrodas vienotā ekspluatācijas zonā un galvenokārt kalpo enerģijas pārvadei uzņēmuma iekšienē un uz saistītiem uzņēmumiem, ja nav pierādījumu, ka šāda pieeja minētajiem tiklī radītu pārmērīgu apgrūtinājumu.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 23 *Citiworks* uzskata, ka Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktam pretrunā ir *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts. Faktiski viens no šīs direktīvas galvenajiem principiem ir ļaut enerģijas piegādātājiem brīvi piekļūt energoapgādes tiklī, lai patērētāji varētu brīvi izvēlēties savu piegādātāju.
- 24 Valsts tiesību norma, kurā ir ietverta atkāpe no šāda principa par trešo personu brīvu pieeju energoapgādes tiklam, ir pretrunā šim mērķim. Nevienā no Direktīvas 2003/54 tiesību normām dalībvalstīm nav ļauts brīvi noteikt gadījumus, kuros tās var atkāpties no šī principa.
- 25 *Citiworks* uzsver, ka *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts ir piemērojams automātiski, tiklīdz ir izpildīti tajā minētie nosacījumi.
- 26 *FLH* pirmām kārtām uzskata, ka jautājums nav pieņemams un ir hipotētisks. Faktiski šī jautājuma pamatā esot *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkta teksts, kura vienkārši nav, jo šajā tiesību normā nav atsauces uz “pārmērīgu apgrūtinājumu”. Tāpat šim jautājumam nav nozīmes pamata prāvas iztiesāšanā.

- 27 Pamatojoties uz iepriekš teikto, *FLH*, regulators un Vācijas un Apvienotās Karalistes valdības uzskata, ka tāds kā pamata lietā minētais pārvades, ne arī sadales tīkls neietilpst Direktīvas 2003/54 tvērumā. Šāds tīkls esot iekšējs tīkls, ko uzņēmumi esot radījuši savām enerģijas apgādes vajadzībām, kas ir raksturojamas kā nelielas un tādas, kas neietekmē konkurenci. *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktā esot ietverta tikai frāze par diskrecionāro varu, ar kuru Direktīvas 2003/54 transponēšanas laikā ir apveltīts valsts likumdevējs. Turklāt elektrības piegāde ir *FLH* galvenajai darbībai — lidostas ekspluatācijai — pakārtota darbība.
- 28 Vācijas valdība uzskata, ka tāds kā pamata lietā minētais tīkls ir “patērētāja iekārta”, ar kuras palīdzību enerģija tiek sadalīta slēgtā iekārtā. Uzņēmumam, kas to ekspluatē, nav jāievēro Direktīvā 2003/54 sadales sistēmas operatori noteiktie pienākumi.
- 29 Polijas valdība uzskata, ka *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts nav saderīgs ar Direktīvu 2003/54. Šajā direktīvā ir īpašu izņēmuma apstākļu sistēma, kas izslēdz vispārējus izņēmuma apstākļus.
- 30 Komisija uzskata, ka ar Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktu nepieļauj *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktu. Faktiski tāds kā pamata lietā minētais tīkls ir sadales tīkls šīs direktīvas nozīmē un tādējādi tam būtu jānodrošina brīva pieeja. Komisija atgādina, ka princips par trešo personu brīvu pieeju energoapgādes tīklam ir būtisks un ka atkāpes no šī principa būtu pieņemamas tikai skaidri definētos apstākļos. Šajā sakarā tīkla lielumu var ņemt vērā tikai jautājumos par sadales tīkla operatoru juridisku nošķiršanu, kā tas izriet no Direktīvas 2003/54 15. panta 2. punkta pēdējā teikuma.

Tiesas atbilde

Par pieņemamību

- 31 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru principā tikai valsts tiesai, kas izskata lietu un kurai jāuzņemas atbildība par tiesiska lēmuma pieņemšanu, ņemot vērā lietas apstākļus, jānovērtē gan nepieciešamība uzdot prejudiciālu jautājumu, lai pasludinātu spriedumu, gan tās Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība (skat. 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā *C-415/93 Bosman, Recueil*, I-4921. lpp., 59. punkts, un 2006. gada 15. jūnija spriedumu lietā *C-466/04 Acereda Herrera*, Krājums, I-5341. lpp., 47. punkts).
- 32 Tiesa nevar noraidīt valsts tiesas lūgumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka Kopienų tiesību normas spēkā esamības interpretācijai vai vērtējumam, ko lūgusi sniegt valsts tiesa, nav nekāda sakara ar pamata prāvā esošo situāciju vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Bosman*, 61. punkts, un lietā *Acereda Herrera*, 48. punkts).
- 33 Pamata prāvā valsts tiesa izskata elektrības piegādātāja prasību, kurš uzsver, ka ar Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktu netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru noteiktiem energoapgādes tīklu ekspluatētājiem nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju šiem tīkliem.
- 34 Tiesa uzskata, ka apskatāmajā valsts tiesību normā ir paredzēts, ka atkāpi piemēro energoapgādes tīkliem neatkarīgi no tā, vai pastāv pārmērīgi apgrūtinājumi, lai gan šāds nosacījums ir izvirzīts pakalpojumu tīkliem *EnWG* 110. panta 1. punkta 2) apakšpunkta nozīmē.

35 Tādējādi iesniedzējtiesa jautā, vai ar Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktu netiek pieļauts šāds atkāpes ietverošs režīms, saskaņā ar kuru noteiktiem energoapgādes tīklu ekspluatētājiem nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju šiem tīkliem, neņemot vērā šo tīklu tehnisko jaudu.

36 No tā izriet, ka uzdotais jautājums ir atbilstīgs, nav hipotētisks un tādējādi ir pieņemams.

Par lietas būtību

37 Atbildot uz uzdoto jautājumu, Direktīvas 2003/54 20. pants ir jāinterpretē šīs direktīvas mērķu un tās noteikumu kontekstā, lai noteiktu, vai tāds kā pamata lietā minētais tīkls ietilpst šīs direktīvas tvērumā un vai ar minēto 20. pantu nepieļauj tādu tiesību normu kā *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts, saskaņā ar kuru nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju noteiktiem energoapgādes tīkliem.

38 Jāatgādina, ka ar Direktīvu 2003/54 tika atcelta un aizstāta Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīva 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 1997, L 27, 20. lpp.) No Direktīvas 2003/54 pirmā un otrā apsvēruma izriet, ka tā ir tikusi pieņemta, jo pēc Direktīvas 96/92 ieviešanas pastāvēja trūkumi elektroenerģijas iekšējā tirgus izveidē. Tātad Direktīvas 2003/54 mērķis ir uzlabot šī tirgus darbību.

- 39 Saskaņā ar Direktīvas 2003/54 piekto apsvērumu galvenie šķēršļi pilnībā funkcionējoša un konkurētspējīga iekšējā tirgus izveidei, cita starpā, ir saistīti ar pieeju tīklam, tarifikāciju un dažādām tirgus atvērtības pakāpēm dalībvalstu starpā.
- 40 Minētās direktīvas sestajā un septītajā apsvērumā ir precizēts, ka, lai darbotos konkurence, pieeja tīklam nedrīkst būt diskriminējoša, tai jābūt pārredzamai un cenām jābūt taisnīgi noteiktām, kam ir īpaša nozīme elektroenerģijas iekšējā tirgus veidošanas pabeigšanai.
- 41 Direktīvas 96/92 16.–20. pantā elektroenerģijas pārvadei un sadalei bija paredzēta pieejas sistēma uz līguma pamata. Kopienu likumdevējs nolēma šādu sistēmu atcelt, lai turpinātu atvērt elektroenerģijas iekšējo tirgu, kā tas izriet Komisijas 2001. gada 13. martā iesniegtā direktīvas priekšlikuma (COM(2001), 125 galīgā redakcija, OV C 240 E, 60. lpp.).
- 42 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesa Direktīvas 96/92 7. panta 5. punkta un 16. panta interpretācijas ietvaros norādīja uz tīklu lietotāju nediskriminācijas principa vispārīgo raksturu (šajā sakarā skat. 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-17/03 *VEMW* u.c., Krājums, I-4983. lpp., 42.–46. punkts).
- 43 Direktīvas 2003/54 ceturtajā apsvērumā ir atgādināts, ka pilnībā atvērts tirgus visiem patērētājiem ļauj brīvi izvēlēties piegādātājus un visiem piegādātājiem ļauj brīvi veikt piegādes patērētājiem. Kā to savu secinājumu 72. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, šīs abas tiesības ir noteikti saistītas. Faktiski, lai patērētāji brīvi varētu izvēlēties

piegādātājus, tiem ir jābūt pieejai dažādiem pārvades un sadales tīkliem, kas elektrību nogādā līdz patērētājam.

44 No šiem apsvērumiem izriet, ka trešo personu brīva pieeja pārvades un sadales tīkliem ir viens būtiskākajiem pasākumiem, kuri dalībvalstīm ir jāīsteno, lai pabeigtu iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidi.

45 Brīvas pieejas principu saskaņā ar Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktu piemēro pārvades un sadales tīkliem. Tās pašas direktīvas 2. panta 3. un 5. punktā ir ietvertas jēdzienu “pārvade” un “sadale” definīcijas. Pārvade ir definēta kā elektroenerģijas transportēšana apvienotajā ļoti augsta sprieguma vai augsta sprieguma pārvades tīklā, lai to piegādātu gala patērētājiem vai izplatītājiem. Sadale ir elektroenerģijas transportēšana augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma sadales sistēmās, lai to piegādātu patērētājiem. Pārvadē un sadalē neietilpst piegāde. Jēdziens “piegāde” Direktīvas 2003/54 2. panta 19. punktā ir definēts kā elektroenerģijas pārdošana patērētājiem.

46 Pirmkārt, no šīm definīcijām izriet, ka pārvades tīkls ir apvienots tīkls, kas kalpo ļoti augsta sprieguma un augsta sprieguma elektroenerģijas, lai to pārdotu gala patērētājiem vai izplatītājiem, nogādāšanai, un, otrkārt, ka sadales tīkls ir tīkls, kas kalpo, lai novadītu augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma elektroenerģiju, lai to pārdotu vairumtirgotājiem vai gala patērētājiem.

- 47 Saskaņā ar Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem tāds ka pamata lietā minētais tīkls nav nedz pārvades, nedz sadales tīkls un tādējādi tas neietilpst Direktīvas 2003/54 tvērumā. Faktiski, pirmkārt, tas ir iekšējs objekta tīkls un neietekmē konkurenci tā zemā patēriņa dēļ un, otrkārt, šī tīkla ekspluatācija ir tikai pakārtota darbība salīdzinājumā ar galveno darbību, kas ir lidostas ekspluatācija.
- 48 Pirmkārt, attiecībā uz pārvades un sadales tīkla Direktīvas 2003/54 izpratnē būtību un pa šiem tīkliem pārvadītās elektroenerģijas daudzumu ir jānorāda, ka tikai šīs elektroenerģijas spriegums ir kritērijs, lai pārvadi nošķirtu no sadales.
- 49 Faktiski tās pašas direktīvas 2. panta 3. un 5. punkta izpratnē pārvades tīkls attiecas uz ļoti augsta sprieguma un augsta sprieguma elektroenerģiju un sadales tīkls nodrošina augstsprieguma, vidēja sprieguma vai zemsprieguma elektroenerģijas pārvadi. Direktīvā 2003/54 atsauce uz elektroenerģijas patēriņu ir tikai, lai definētu jēdzienus “maza, izolēta sistēma” un “izolēta mikrosistēma”, kas pamato izņēmumu no noteiktiem, šajā direktīvā paredzētiem pienākumiem. Tādēļ Kopienu likumdevējs vēlēties no Direktīvas 2003/54 tvēruma nošķirt noteiktus pārvades vai sadales tīklus to lieluma vai patēriņa dēļ.
- 50 Jānorāda, ka *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktā nav definēti tīkli, kas ietilpst tā tvērumā atkarībā no to elektroenerģijas patēriņa. Faktiski šī tiesību norma attiecas uz tīkliem, kas “atrodas ģeogrāfiski saistītā ekspluatācijas zonā un kas pārsvarā kalpo, lai piegādātu vajadzīgo enerģiju pašam uzņēmumam vai ar to saistītiem uzņēmumiem”.

- 51 Otrkārt, attiecībā uz pārvades un sadales tīklu pārvaldi un mērķi Direktīvā 2003/54 par diviem tīklu veidiem ir precizēts, ka elektroenerģija tiek pārvadīta piegādes vajadzībām, tajā neietverot pašu piegādi, un ka operators ir atbildīgs par tīkla darbību, uzturēšanas nodrošināšanu un attīstību noteiktajā zonā, lai ilgtermiņā garantētu tīkla jaudu.
- 52 Tāpat Direktīvas 2003/54 13. pantā ir noteikta prasība, lai uzņēmumi, kam pieder sadales sistēmas, vai par tīklu atbildīgās personas šiem tīkliem izraugās operatorus. Ne no šīs tiesību normas, ne arī kādas citas šīs pašas direktīvas tiesību normas neizriet, ka tikai uzņēmumiem, kas galvenokārt ir tīkla operatori, ir pienākums nodrošināt trešo personu brīvu pieeju tīkliem.
- 53 Šajā sakarā ir jānorāda, ka *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktā, lai definētu tīklu, kas ietilpst tā tvērumā, attiecībā uz operatoru nav precizēts par energoapgādes tīkla pārvaldi kā tā galveno vai pakārtota rakstura darbību.
- 54 No iesniedzējtiesas lēmuma un Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka ar tādu kā pamata lietā minētā tīkla palīdzību ar elektroenerģiju tiek apgādāta pati *FLH* un 93 citi uzņēmumi, kas visi atrodas Leipcigas/Halles lidostas teritorijā. Šī tīkla patēriņš 2004. gadā bija 22 200 MWh, no kuriem 3800 MWh patērēja citi uzņēmumi, nevis *FLH*. Saskaņā ar prejudiciālo nolēmumu bija paredzēts, ka šie uzņēmumi 2007. gadā patērēs 8000 MWh. No tā izriet, ka *FLH* neekspluatē pārvades tīklu, jo pārvadītā elektroenerģija nav bijusi ļoti augsta vai augsta sprieguma, bet tā ekspluatē tīklu, pa kuru tiek pārvadīta elektroenerģija, lai to piegādātu patērētājiem, un tādējādi tas ir kvalificējams kā elektroenerģijas sadales tīkls Direktīvas 2003/54 2. panta 5. punkta izpratnē.

- 55 Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punktā dalībvalstīm ir ļauts pašām veikt vajadzīgos pasākumus, lai ieviestu sistēmu par trešo personu brīvu pieeju pārvades vai sadales tīklam. No tā saskaņā ar EKL 249. pantu izriet, ka dalībvalstu kompetencē ietilpst izvēlēties formu un līdzekļus šai ieviešanai. Ņemot vērā principa par brīvu pieeju pārvades vai sadales tīklam svarīgumu, šī rīcības brīvība tai pat laikā tām ļauj šo principu neņemt vērā tikai gadījumos, kuros Direktīvā 2003/54 ir paredzēti izņēmumi un atkāpes.
- 56 Tādēļ tāds kā *En WG 110*. panta 1. punkta 1) apakšpunkts ar Direktīvu 2003/54 būtu saderīgs tikai tad, ja tas ietilptu izņēmumu vai atkāpju tvērumā.
- 57 Pirmkārt, Direktīvas 2003/54 20. panta 2. punktā ir paredzēts, ka sadales tīkla operators var atteikt pieeju, ja tam nav vajadzīgās jaudas, šo atteikumu pamatojot. Šī iespēja atteikt pieeju tīklam ir reducēta līdz konkrētiem gadījumiem un nerada dalībvalstīm tiesības šos izņēmumus paredzēt vispārīgā veidā, katrā konkrētā gadījumā neizvērtējot katra operatora tīkla tehnisko jaudu, lai apmierinātu lūgumu par trešo personu pieeju.
- 58 Otrkārt, ar Direktīvas 2003/54 3. panta 8. punktu dalībvalstīm tiek ļauts nepiemērot tās pašas direktīvas 20. pantu tiktāl, ciktāl tā piemērošana būtu šķērslis elektroenerģijas uzņēmumiem uzlikto saistību izpildei juridiski vai faktiski vispārējās ekonomiskās interesēs un ciktāl tas neietekmētu tirdzniecības attīstību tādā mērā, ka tas nonāktu pretrunā Kopienas interesēm.

- 59 Jāprecizē, ka Direktīvas 2003/54 3. panta 2. un 3. punkts faktiski attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībām, ko dalībvalstis var noteikt energouzņēmumiem vispārējo ekonomisko interešu labā. No šīs direktīvas divdesmit sestā apsvēruma izriet, ka sabiedrisko pakalpojumu saistības tiek interpretētas nacionālos ietvaros.
- 60 No Direktīvas 2003/54 3. panta 8. punkta izriet, ka dalībvalstis var pieņemt lēmumu ierobežot trešo personu brīvas pieejas tiesības pārvades un sadales tīkliem, lai nodrošinātu ar elektroenerģijas piegādi saistītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Tai pat laikā dalībvalstīm, no vienas puses, ir jāizvērtē, vai neierobežotas pieejas tiesības tīkliem tīklu operatoriem var būt šķērslis to sabiedrisko pakalpojumu saistību izpildei un, no otras puses, jāpārbauda, vai šo izpildi nevar īstenot ar citiem līdzekļiem, kas neierobežo tiesības uz tīkla pieeju, kuras ir piešķirtas ar Direktīvu 2003/54.
- 61 Jānorāda, ka atkāpi no *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ietvertā principa par trešo personu brīvu pieeju energoapgādes tīkliem nevar pamatot ar risku, ka tīklu operatori, kuri ietilpst šīs tiesību normas tvērumā, šīs brīvās pieejas dēļ tīktu kavēti izpildīt sabiedrisko pakalpojumu saistības. Faktiski šo atkāpi var pamatot tikai ar zonas ģeogrāfisko vai juridisko konfigurāciju, kurā minētie tīkli tiek ekspluatēti. Vācijas valdība turklāt arī nav minējusi, ka Vācijas Federālā Republika ir pieņēmusi *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunktu, lai ieviestu Direktīvas 2003/54 3. panta 8. punktu.
- 62 Treškārt, minētās direktīvas 26. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis, kas var pierādīt, ka ir būtiskas problēmas tajās esošo mazo, izolēto sistēmu darbībā, var lūgt atkāpes no attiecīgajiem Direktīvas 2003/54 noteikumiem, proti, tās 20. panta noteikumiem.

- 63 Tomēr šīm atkāpēm ir nepieciešama Komisijas piekrišana, kura pieņem lēmumu un to publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*. Šādas atkāpes ar 2006. gada 25. septembra lēmumu ir tikušas piešķirtas Kipras Republikai (OV L 270, 72. lpp.) un ar 2006. gada 28. novembra lēmumu — Maltas Republikai (OV L 332, 32. lpp.). Jāatzīst, ka Vācijas Federatīvā Republika nav nedz pieprasījusi, nedz arī no Komisijas saņēmusi nekādas atkāpes saskaņā ar Direktīvas 2003/54 26. panta 1. punktu.
- 64 No tā izriet, ka tāda tiesību norma kā *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts neietilpst nevienā no Direktīvā 2003/54 paredzētajiem izņēmumiem vai atkāpēm no brīvas pieejas pārvades vai sadales tīkliem principa.
- 65 No visu iepriekš minēto apsvērumu kopuma izriet, ka Direktīvas 2003/54 20. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta tāda tiesību norma kā *EnWG* 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts, saskaņā ar kuru noteiktiem energoapgādes tīklu ekspluatētājiem nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju šiem tīkliem tādēļ, ka šie tīkli atrodas vienotā ekspluatācijas zonā un galvenokārt kalpo enerģijas pārvadei uzņēmuma iekšienē un uz saistītiem uzņēmumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 66 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

20. panta 1. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvā 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta tāda tiesību norma kā 2005. gada 7. jūlija Likuma par elektroenerģijas un gāzes piegādi, saukta “Energosaimniecības likuma” (*Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz)*), 110. panta 1. punkta 1) apakšpunkts, saskaņā ar kuru noteiktiem energoapgādes tīklu operatoriem nav pienākuma nodrošināt trešām personām pieeju šiem tīkliem tādēļ, ka šie tīkli atrodas vienotā ekspluatācijas zonā un galvenokārt kalpo enerģijas pārvadei uzņēmuma iekšienē un uz saistītiem uzņēmumiem.

[Paraksti]